

כרע שכב כאריה וכלביא מי יקימנו?!

אנו נמצאים בימי גדולים ומרוממים ימי מלחמה, מלחמה על היושר והמוסר, על הטוב והצדק, על העם ועל הארץ, מלחמה בה מוסרים את הנפש טובי בננו, מלחמה בה אנו מגלים את מסירות הנפש, העוצמה והגבורה המופלאה שיש בעם הזה. שלמדתי את פרשת השבוע, שני פסוקים האירו לי באור גדול, האחד הזעקה של יעקב:

לִישׁוּעֶתְךָ קוֹיֵתִי ה'!

ההבנה שכל הגבורה האדירה המתגלה בעם ישראל, היא מהכוח האלוקי, שמאיר דרכנו, ההבנה שאנו מצפים לישועת ה'. ומעל הכול אנו מוכנים כשמשון בשעתו למסור את הנפש, על ישועת ה', לא על ישועתנו, אלא 'לישועתך', אנו מצפים, לקידוש שמך בעולם.

טובי בננו מוסרים את נפשם, כדי שה' יושע, אנו רוצים לנצח ניצחון מוחץ וברור, כי אנו רוצים שכל העולם יראה ויבין שהרע והרשע, דינם לכלות, כי זהו קידוש ה' וכבוד ה', אנו מתפללים וזועקים כיעקב – לישועתך קווינו ה'!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם קִדְשְׁךָ!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַן טְבוּחִים עַל יְחִידְךָ!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמִּים עַל קִדְוֹשׁ שְׁמֶךָ!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ נִקֵּם נִקְמַת דָּם עַבְדֶּיךָ הַשְּׁפוּדִי! (כי הם עבדך).

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַנְךָ אִם לֹא לַמַּעַנְנוּ!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ!

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ עֲשֵׂה לַמַּעַן שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ!

הפסוק השני, שהאיר לי, הוא ברכתו של יעקב ליהודה:

גֹּדֶר אַרְיֵה יְהוּדָה, מִטָּרֶף בְּנֵי עֲלִית, כָּרַע רֹבֵץ בְּאַרְיֵה וְכָלְבִּיא מִי יְקִימֵנוּ.

מבאר הרב שטיינזלץ:

כאריה טורף, אתה יוצא בכל פעם מן המאבק, וידך על העליונה.

כאריה הרובץ במקומו, ואיש אינו מעוניין להתגרות בו, כך יצא שמעו של יהודה כשבט של גיבורים, ופחדו ייפול על סביבותיו.

שני חלקים לפסוק החלק האחד מדבר על זה שיהודה כגור אריות ('לפי שהוא קל וגיבור יותר מאריה זקן, ממשיך את יהודה לגור אריות', רשב"ם), מכניע את כל אויביו, אבל יש כאן דגש חשוב, מטרף בני עלית! – למרות הניצחון המוחץ, המלחמה העוצמתית כגור אריות, אתה עלית, הדרגה הרוחנית-המוסרית, שלך עלתה, המלחמה לא הורידה אותך, אלא גרמה לך לעלות, המלחמה ברשע ובחמס, באכזריות ובשפלות, לא גרמה לך לרדת לאכזריות וכהות חושים – מטרף בני **עלית!** – נשארת בני, נשארה בתומתך ורגישותך, המלחמה על כאביה גרמה לך להתעלות יותר.

כפי שמדגיש הרש"ר הירש:

אתה מאחד את אומץ הלב של הנערות ("גור"), עם שיקול הדעת של הבגרות ("אריה"). "מטרף בני עלית": אין ברך כל חיבה

למלחמה וביזה לשם עצמם. אינך לא צבוע ולא זאב. הנך ארי, שנעלה מרצח שפל לשם שלל.

כלומר, אתה נעלה מסתם טורף, התעלית מעל טרף סתמי, המלחמה שלך, היא מלחמה של ערכים ואידאליים, מלחמה של צדק ויושר, של טוב ואור.

כפי שמביא הבכור שור:

ולפי האגדה יש לפרש: מטרף בני עלית - כלומר: מטרף שאתה עושה נתעלית, שאתה עושה ממנו צדקה.

אני חש שבימי המלחמה הנוראים והמרוממים האלה, כל האומה מתעלה ומתקדשת, נאזרת בגבורה ומתעטרת בתפארה.

החלק השני הוא, שבעקבות המלחמה, בעקבות הניצחון המוחץ, זוכים לביטחון ושלווה, כדברי המפרשים:

לאחר שעלית מלטרף טרף באומות, תכרע ותשכב בעירך, ולא יבא אויב להחרידך ולהקימך ממקומך (רשב"ם).

משום רבי יוסף קרא שמעתי. כרע רבץ כאריה - כלומר: אם תאמר שהוא טורף על אחרים ואחרים עליו, לכך אמר כרע רבץ

כאריה וגו' - בשעה שכורע ורובץ בארצו, אין מי שיקימנו וירגישנו, כי כולם יריאים אותו (בכור שור).

וממשיך להעמיק הרש"ר הירש:

כרע רבץ וגו' – כוחו של יהודה אינו בסערת הקרב. המיוחד אותו אינו הגבורה המתלהטת והמטילה אימתה בשעת הסכנה,

רק כדי לשקוע לאחר מכן. גם כשהוא רובץ הוא נשאר ארי, ואף בעת שלום הוא מטיל אימה ופחד; וכך מבטיח בטחון מבחוץ,

ומנהיגותו מבטיחה את השלום המסייע להתפתחות מבפנים.

ואולי ניתן להמשיך את הדברים ולומר, עם ישראל הוא אריה, לא רק בקרב, אלא גם שיש שלווה ובטחון בעקבות הרתעה

חזקה באמת, עם ישראל ממשיך להילחם, מלחמה רוחנית-ערכית, כדי להביא לעולם אור וטוב, צדק ומוסר, כדי לתקן עולם

במלכות שד-י.

הבכור שור, מבאר בפסוק זה דברים נפלאים שכל כך רלוונטיים אלינו היום, ונעיין מעט בפירושו:

גור אריה יהודה מטרף - מכל עושה טרף, עלית - שאין טורף ושולל על אויבך כמותך.

דווקא ליהודה, יש את הכוח לנצח את אויביו יותר מכל, כי יהודה הוא המחובר לערכים ולצדק האלוקי, הוא לוחם מכל

אידיאליסטיות, ולכן הוא המסוגל באמת לנצח את האויבים.

ויש מפרשים: מטרף בני עלית - מעצמך ומרצונך, שאין אדם יכול להעלות אותך מעל טרף שלך עד שתרצה.

דווקא שפועלים מתוך צדק ויושר, מתוך חיבור לנצח ישראל, אף אחד לא יכול לומר לנו להפסיק את הקרב, אף אחד לא יגרום

לנו לעצור, עד כילוי הרשע, אף אחד לא יכול לעצור אותנו, כל זמן שאנו יודעים את הערכים עליהם אנו לוחמים.

ונסיים בדבריו העמוקים של הרב זווין:

כרע רבץ...שני מובנים: האחד אפילו בשעה שכרע רבץ - והיה בשפל המדרגה, בכל זאת אף פעם לא התיאש, אלא גם אז

התעורר כ'אריה וכלביא', והשני אפילו בשעה שהיה 'כאריה וכלביא' בתכלית הגבורה –היה 'כרע רבץ' התנהג בענווה

ובשפלות. ...זכה יהודה מכל השבטים שעם ישראל נקרא על שמו 'יהודים' ואותה התכונה בשני המובנים נשתרשה בעם

ישראל כולו...

עם ישראל יודע לקום גם אחרי המכות הכואבות ביותר, כפי שחווינו בשמחת תורה, ויודע להיות בענווה ולהבין שאנו מייחלים

לישועת ה', גם בשיא ההצלחה במלחמה.

יהי רצון שנזכה להתקיימות הברכה של יעקב אבינו: כרע רבץ כאריה, וכלביא מי יקימנו!